

Oppgjør i offentlig sector

Det har i år vært til dels dramatiske lønnsoppgjør. Her er historien om hva som skjedde på de ulike sektorene.

TEKST

Eilert Ringdal

PUBLISERT 1. juli 2006

Halvparten av Psykologforeningens medlemmer jobber i helsesektoren, og dermed i tariffområdet *NAVO-helse*. De sentrale forhandlingene i NAVO kom først i gang en stund over nyttår, selv om forhandlingene skal ha virkningsdato 1. januar 2006. Deretter var det i kjent NAVO-stil en rekke utspill for å utsette de reelle forhandlingene. Da det til slutt ikke var mulig å utsette forhandlingene lenger, ble det bekreftet at NAVO overhodet ikke hadde tenkt å imøtekomme de sentrale kravene til Akademikerne. Dette gjelder krav som at de sosiale bestemmelsene fortsatt skal være avtalefestet i en Akademiker-avtale, slik den er etter Riksmeklingsmannens møtebok fra november 2005. Før forhandlingene ble det riktignok enighet mellom alle hovedsammenslutningene og NAVO om det materielle innhold i de sosiale bestemmelsene. En felles front fra alle hovedsammenslutningene resulterte i både identiske formuleringer for alle hovedsammenslutningene og på noen punkter en forbedring. Men NAVO nektet å ta disse formuleringene inn som erstatning for de gamle formuleringene i den felles Akademiker-avtalen. Dette var fordi NAVO i realiteten ønsker at disse tekstene skal innpasses enkeltforeningenes avtaler på lokalt nivå, selv om de er forhandlet sentralt. Det skal en relativt stiv kognisjon til for å finne en slik konstruksjon naturlig. Resultatet fra meklingen ble en utsettelse av spørsmålet om plasseringen av de sosiale bestemmelsene til hovedoppgjøret per 1. januar 2007.

Andre viktige temaer hvor NAVO i utgangspunktet var helt avvisende, var regulering av de sentrale minstelønnene for leger under utdanning og turnusleger. Disse satsene har vært uten regulering siden nyttår 2002. Meklingen førte til en noe mer økonomisk omfattende minstelønnsendring enn det NAVO i utgangspunktet avviste. For de andre Akademiker-foreningene ble det avgjort at det skulle føres lokale forhandlinger, men under fredsplikt. Det vil si at dersom de lokale partene i hvert helseforetak ikke blir enige etter korrekt gjennomførte forhandlinger, så skal arbeidsgiverens siste tilbud gjelde. Et slikt system (som altså kun gjelder i år, fordi oppgjøret har vært hos Riksmeklingsmannen) gir ikke bare utfordringer for Psykologforeningen. For helseforetakene blir dette en prøvesten på hva de som arbeidsgiver mener det innebærer å ønske at forhandlingene skal skje lokalt. Erfaringene fra tidligere oppgjør viser at enkelte helseforetaks gjerrighet i lønnsoppgjørene fører til betydelige og til dels

ukontrollerte økonomiske reguleringer mellom oppgjørene. Problemene med å få kvalifisert bemanning har vist seg å dukke opp ganske tilfeldig og brutalt etter at det tilsynelatende har fungert greit å sulteføre våre medlemmer over tid.

Psykologforeningens krav i de ulike foretakene tar sikte på å sikre stabile høykvalitetstjenester. Det kan se ut som noen helseforetak ikke selv ser sammenhengen mellom rimelige lønnsvilkår og gode spesialisthelsetjenester.

Kommunenes Sentralforbund

I Kommunenes Sentralforbund, der det forhandles for alle kommunalt ansatt (unntatt Oslo) og fylkesansatte, ble det oppnådd enighet med alle organisasjonene. For kapittel 4 (ansatte uten utdanning og opp til treårig utdanning) ble det inngått avtale med en total årsvirkning på 3,9 % (inkludert overheng fra 2005). Pengene ble fordelt slik at alle fikk et generelt tillegg på 2,6 %, minimum 7 500 kroner. Det ble i tillegg avsatt 1.4 % som skal fordeles etter lokale forhandlinger. Ikke noe av dette gjelder Psykologforeningens medlemmer. For våre medlemmer skal all lønn forhandles i lokale forhandlinger. Hvor mye lønnstilleggene for psykologer blir, er ikke begrenset av hva de andre har fått i årets oppgjør. Det er viktig at hovedtillitsvalgte i alle kommuner/fylker stiller krav om forhandlinger. Dette gjelder også i de kommuner der det kun er én psykolog ansatt. I løpet av sommeren blir det sendt brev til alle kommuneansatte psykologer om dette. Er det noe du lurer på, så ta kontakt med din hovedtillitsvalgte, med din lokalavdeling eller med forhandlingsavdelingen i sekretariatet. Det minnes om endags oppfriskingskurset for tillitsvalgte som skal forhandle. Kurset foregår den 6. september og er annonsert i juninummeret.

Oslo kommune

For ansatte i Oslo kommune ble det gitt et generelt tillegg på 2,4 %, minst 7 500 kroner. Det er avsatt 2,4 % av lønnsmassen som skal fordeles i lokale forhandlinger i hver etat/bydel. De lokale forhandlingene blir viktige i Oslo i år, det er mye penger som skal fordeles.

Staten

Da Riksmeklingsmannen fremla en skisse til løsning av statsoppgjøret, innebar løsningene så store mangler at Akademikerne brøt meklingen og gikk ut i streik. Stikkordsmessig: Det var for lite penger i oppgjøret, og pengene var feil brukt med høye generelle tillegg og begrensninger i økningen til de med utdanning (det som i pressen blir kalt høytlønnede). Etter fjorårets oppgjør har Akademikerne og staten arbeidet i sammen i en gruppe for å se hva som må endres i statens lønnsystem. På en rekke punkter var staten og Akademikerne enige i denne gruppen. I løsningene som ble skissert i oppgjøret hos meklingsmannen, var det derimot ingen spor av selv de punktene en var enige om. Akademikernes streik i statssektoren fikk overraskende mye god omtale i pressen, og resulterte i økt bevissthet om akademikers viktige roller i samfunnet. Etter to uker ble streiken avsluttet med lov om tvungen lønnsnemnd. For Akademikernes del går nå oppgjøret inn i Rikslønnsnemnda, som ventes å foreta en

avgjørelse en stund etter sommeren. Lønnsnemndas avgjørelse vil foreligge før gjennomføringen av de lokale forhandlingene.

Mens Akademikerne tok Riksmeklingsmannens og statens skisse på alvor, benyttet LO og de andre hovedsammenslutningene anledningen til å kontakte regjeringen da Akademikerne brøt. Resultatet av denne noe ukonvensjonelle opptreden var at regjeringen bidro med mer penger i oppgjøret – også penger direkte inn i kommuneoppgjøret (lærerne). I tillegg ble viktige detaljer i hvordan pengene ble fordelt i de ulike lønnsgrupper, endret til ytterligere ugunst for høytutdannede. Sluttresultatet ble en ramme på rundt 3,9 %. Pengene ble fordelt med 2,95 % på tabellen (til alle), minst kroner 9 000. Det ble avsatt en pott på 0,5 % til justeringer. Disse midlene skal fordeles på enkelte stillinger i justeringsforhandlingene i slutten av juni. Til slutt ble det avsatt kun 1,75 % til lokale forhandlinger i de enkelte etater med virkningsdato 1. august. Det er en føring for at kvinner skal få mer av de avsatte midlene enn pro rata tilsier. Maksimalt lånebeløp i Statens Pensjonskasse er økt til 1 250 000 kroner. Disse resultatene, som gjelder de andre hovedsammenslutningene, er ikke gyldige for Akademikerens medlemmer. Hva som vil gjelde våre medlemmer, avgjøres av Rikslønnsnemnda.

HSH/HUK-overenskomstene

De sentrale forhandlingene i HSH blir gjennomført i første del av september. Det vil deretter bli sendt ut rundskriv om resultatet av forhandlingene – om videre lokale forhandlinger etc. Det minnes om endags oppfriskingskurset for tillitsvalgte som skal forhandle. Kurset foregår den 6. september og er annonsert i juninummeret.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 43, nummer 7, 2006, side 750-751

TEKST

Eilert Ringdal, Forhandlingsjef i Psykologforeningen